

ВОЄННИЙ СТАН В МІНЕАПОЛІСІ

МІНЕАПОЛІС. — Губернатор Олсон пригласив воєнний стан у місті згідно зі своєю заявою, що він це робить, як виникли трюки не погодяться з власниками до четверга в полудне.

Троємени заявлялися були за згодою, проголошеною федеральними посередниками, але властители ві відкинули. Властители виступили з гострою критикою губернатора, на що цей відповів, що вони хочуть здати юні.

До міста прибуло досі 4,000 жовнів. Розпорядок про заведення воєнного стану обмежує свободу преси.

СПОДІЮТЬСЯ СКОРОГО ПОЛОГОДЖЕННЯ СТРАЙКУ ДОКОВИХ РОБІТНИКІВ.

САН-ФРАНСИСКО. — Так звана краєва вантанжна рада відбула ряд конференцій з представниками страйкувальних корабельних вантанжників і висказує надію на скоре пологодження страйку.

Кажуть ті члени, що досі обговорено вже всі подробиці крім одної, а саме, як приймати назад робітників до роботи. Ходить, очевидно, о те, щоб зобов'язати їх страйковими. Робітники домагаються, щоб їх відправити.

З міста вийшов уже останній відділ війська, і місто вже вспокоїлося.

СТРАЙКАРИ В ШКАГО ВІДКИДАЮТЬ ПЛЯН ЗАМИРЕННЯ.

ШКАГО. — Заходи коло закінчення страйку робітників у „Юніон Стак Ярдс“ розбилися.

Пропозицію підприємства відкинувши уперед страйковий комітет, уважаючи концесії підприємств за несправедливими. Коли комітет уже так віддав пропозицію під голосування страйкарів, ті відкинули пропозицію одностайно.

Заходи коло пологодження страйку все таки не перериваються.

„СТРАЙК КОНСУМЕНТІВ“.

БРОНКС. — У цей дільничі Нью-Йорку ведеться „страйк консументів“ проти високої ціни ліків і буюк. „Страйк“ почався два тижні тому. „Страйкарів“ пекують деякі крамниці.

На домагаючи властителей пекарень арештовано до 26 осіб за порушення спокою. Суддя звичайно накладає на таких кару 15 доларів готівкою і дозволяє відсидіти кару одно-днемним арештом.

6,000 ГЕНГСТЕРІВ НА ФЕДЕРАЛЬНІЙ ЛІСТІ.

ВАШІНГТОН. — Департамент судівництва зложив листу злочинців, „генгстерів“ і „рекетірів“, котрих мається вишукати й поставити на суд.

Зі статистичних даних, проголошених департаментом, виходить, що федеральний уряд довбив в минулому році присуду на 93 на кожних 100 slučajach, котрим він руковолив.

ДОШІ Й ВІТРИ ПЕРЕРИВАЮТЬ СПЕКУ.

ВАШІНГТОН. — Доші й вітри принесли деяку полегшу серед страшний спеки, що нависла над частину Злучених Держав. У четвер спека доходила до 100 степенів тільки в Синсинаті й Оклахома Сіті.

Заким це сталося, число смертей виносило вже 1,361.

Щоби ратувати худобу від мукі через засуху у Тексасі створюють худобу. Уряд рахує, що до четверга вбито в цей спосіб у степі 61,000 штук. Як-що спека потреває далі, то треба буде вбити 400,000 голів.

БОРІТБЯ АМЕРИКАНСЬКО-ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ ПРОТИ РАДІКАЛІЗМУ.

ВАШІНГТОН. — Американська Федерация Праці заперечує чутки, бушоті вона робить заходи „прочищення“ юніонів з радикальних людей; але признає, що вона веде всіма способами кампанію проти радикальних течій.

УТОПИВСЯ НА ОЧАХ СОТКИ СТРОЖІВ.

ОУШЕН СІТІ (Нью-Джерсі). — Два мешканці Пінсбурга, Сіферт і Шмідт, пішли купатися в океан в той час, як тут відбувався так званий водний турнір, себто плавацькі змагання. На ці змагання зібралися велике число плавацьків та прибережних пливальських строжів, але уряд остерігав людей перед купанням, бо в той час побережжя не буде стережене.

Зайшовши на глибину, Сіферт став тонути. Шмідт пробавив його ратувати, але скоро самий страсти увій сили. Хтось з прибережних строжів побачив їх та пішов їм на поміч. Коли плавак приплив на місце, де він бачив борючачихся двох людей, побачив тільки одного, Шмідта. Він затягнув його на беріг, де його лікарі привели до пам'яті. В кілька мінут пізніше на поверхню води виплило тіло Сіферта. Здається, він загинув від удару серця.

ПОХОРОН ДЛЯ ЗЕРНО.

НЬЮ-Йорк. — Поліційний департамент затопив онгоді в океані 4,483 штуки зерно, сконфісковані від рихлих злочинців.

Поліція поборола ріжні заходи, щоб ніхто не міг їздити назад добути, бо підчас недавнього процесу проти одного воякиня фігурував револьвер, котрий, згідно з поліційними рекордами, затоплено у листопаді 1932 року.

ГРЕТА ГАРБО. ОДЕРЖИТИ ТИТУЛ ГРАФІНИ.

Відома фільмова зірка Грета Гарбо має у найближчому часі одержати титул графині. В батьківщині-артистка то є у Швеції, відбудеться в серпні ч. р. тиждень історично-артистичної пропаганди. Учасники того тижня між якими будуть найкращі письменники, поети, артисти з цілої Швеції — одержать ріжні відзначення. При призначенні й роздачі згаданих відзначень Грета Гарбо одержить титул графині в нагороду за славу, яку прислужила Швеції своїм великим таланом у цілому світі.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

В Белві трапилася правдива родинна трагедія. Другина-тамошнього суди Михайла Коляковського 28-літній Міра, хорувала довший час на суцоті. Користачи одного дня з неприємності чоловіка, попірзувала своїм 6-літньому синові Володимирові жити на руках, а коли хлопчина впав несприятливим на землю, підірвала собі горло. Коли суддя повернувся до дому, дружина його вже не жила, а дитину, що дала це познати життя, відвезено до лікарні, де вдалося їй привернути життя. Невесела жінка доконала свій вчинок у цілій свідомості, а з листа, що залишила до чоловіка виходить, що вона відірвала собі життя свідомо; того, що перед нею стояла неминуча смерть, а що не хотіла залишити дитину сиротою, вирішила, щоб вона разом з нею вмерла. Випадок цей викликав у місті співчуваюче враження.

ПРИСУД СМЕРТІ І ДОСМЕРТНА ТЮРМА ЗА ВБИВСТВО.

В Острові відбулася розправа проти Розалії Пененжної та її коханця, Влад Шураска, обвинувачених у вбивстві Станіслава Пененжого, чоловіка Розалії. Одного дня, коли Пененжний вертався з ліса, Шурасек засів за намовою Пененжної в лісі, в кортах, і розрубав йому сокирою голову. У висліді розправи суд засудив Шураску на кару смерті через повішення, а Пененжну на досмертну тюрму.

ДУХОВОРІВ У ВР. КОЛУМБІВ ПОВЗВАЛИ ВИБОРЧОГО ПРАВА.

В Домініанській парламентській більшості голосів прийнято казувало, яка худоборам в Британській Колумбії відбирає право голосування в домініанських виборах. Це рішення дістане 2,500 худоборів.

За урядовим висноском промовляли, й голосували консервативні послы. Вони закинули худоборам такі звинувачення, як підкупання, бомб під залізницю, палення шкіл, урдування, нагих парадів, погordu до законів, голосування під диктатом їх лідера Верігана, приїм, як займав один консервативний посол з Б. К. в останніх виборах, вони солідно голосували на ліберала.

Худоборів борошили послы з інших політичних угруповань, між ними Б. ліберальний міністр Модерал, один з опозиційних лідерів проти такого законодавства.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК НА ЗІЗДІ КАНАДІЙСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

В останніх тижнях діячів Чернівецького Товариства Канадійських Письменників мало свій зізд у містечку Непорі в Остеріо-в-Гі-Ні-Яршім готелі Девіла Гейт. Місце на зізд було надзвичайно добре підібране над прекрасним озером з тисячами островів. На зізд були представлені з цілої Канади: від Ванкувера аж до Галіфаксу. Було понад 30 письменників: між ними були також такі ветерани канадійського письменства, як д-р Гордон („Редф Конкорд“), д-р Роберт (найбільший теперішній канадійський поет) та багато інших. 29 червня перед полуднем д-р Гордон отворив зізд привітною промовою. Описав слухавці звіги й наваження зіздогого комітету. Підчас обіду привітав зізд-мелора містечка.

По обіді засідання відбулося в двох частях. Перша часть складалася з двох відчитів французького відділу товариства. Мали відчити два французькі письменники з Вінніпегу: Донасен Фремон і Луї П. Панон. Підчас перерви мали нагоду письменники пригласити на дворі на плаву на човнах відлітати у своїх національних строях. По перерви знову вернулись всі письменники й гості до сали на другу часть засідання. По кількох дотепних замітках, що ввесьма настроїли публіку, мав відчит п. О. Івак, український представник на зізді, на тему „Українське письменство в Канаді“. По нім слухувала промова відомого канадійського мовознавця проф. Ватсона Киркхела на тему „Ріжновимість на канадійському Парнасі“. Між іншим він так прочитав три свої переклади з віршів канадійсько-українських авторів. У вечір відбулася — поіздка кораблем до індійської оселі, щоб поглядити на індійських танки.

Другого дня були відчиті на тему історії відкриття місцевого озера, про матеріали для журналу, про чистоту літературної мови, про новий канадійський поселенці: а оголошено вислід змагань канадійських поетів у писанні віршів. У суботу пологоджено урядові справи товариства. Підчас обідів і вечерами делегати розсудили своїм співводем Катерин Райт.

Головою Товариства Канадійських письменників остався й на дальше д-р Гордон. Додорядного комітету товариства вибраний на представника Вінніпегу п. О. Івак. Зізд віднісся дуже приязно до українського представника і був дуже зацікавлений українськими справами.

ВМЕР ЗІ СТРАХУ.

В Незабитові (Виселенціна) вломилось кілька злодів до шквартирої крапці. Де розбачили схопили й забрали деякі дорожничості. З черги злодів хотіли виманити до гробниці де лежить роєвський князь Урахов. — І де за деякими версіями мало бути злодів. Гробничік знавався однак і сполохивши шквартирої строжор. Підчас втечі один злодій впадо до об'єктованого гробу й зі страху помер. При морщині не знайдено ніяких документів.

РЕЦЕПТИ НА ДОВГОЧІСТЬ.

В Болгарії, де живе повнаше число старців, уважають, що найкращий лік на довгожизність це т. зв. „дуртун“ (нисле молоко). Один столітній Німець, коли його запитали чим він пояснить те, що він дожив такого поважного віку — заявив, що він кожного дня п'є нащеще смачну воду й це відернує його при здолюванні. Навпаки: однак, один 102-літній Француз — не п'є ніколи води і твердить, що дожив такого пізнього віку тільки тому, що тіл-60 літ не кожного дня п'є чорного вина. Зате вважає, що люди найбільше шкодять куренню, отже зовсім противно до якось Еспаки, що має вже 106-літ і каже, що цього-познажного віку доживає тільки тому, що від 20-року життя не випускає ніколи з уст папіроски. З енергі старі Шведи кажуть, що найкращий лік проти старости це руханка, якийсь 110-літній Англієць зазначає всіх, що такого пізнього віку дожив лише тому, що не женився, на що знову обурюється один столітній Француз з міста Рен, що був кілька разів женатий, мав 19 дітей, а останній раз оженився а 79-му році життя. Як бачимо, то рецепта на довгожизність велика і є в чому вибирати.

ПО 60 СОТИКІВ ЗА 12 ГОДИН ПРАЦІ.

В Німніні пов. Рогатин арендує фільварок оо. Кармелітів, якийсь Вадислав Пікульський, що неможливо використовує зазначене положення селян й платити їм по 60 сот за 12 годин праці. Наслідком того, що в полі є тепер більше праці, селяни, що працювали в Пікульському домагаються підвижати платні, а коли цей відмовився підвижати денний заробіток, проголосив страйк. Вже такі найшисні такі, що залишилися на давних умовних праці, а коли їх страйкарі почали тероризувати за ломання солідарності, в це вмішався поліція і списала протокол. Якби воно не було, але платити у гарний день робітників, що працює 12 годин, по 60-сот денно — це дійсно виснаж селянства в злочинний спосіб.

ЖАХЛИВІ НАСЛІДКИ ДТОЧОЇ ЦКАВОСТІ.

В Тешені на Шлезьку найшов 10-літній М. Мадья — стрібно до розсадування вугля в нопальнях. Хлопець прикидався собі ще кількох цікавих дітей, положив у їхній приязності набій на камінь і другим вдарив зверху. Наслідком експлозії віддашки на мінину вбили 6-літнього хлопця М. Вілька, а Мадья і його товариші тяжко поранили.

МІЛІЯРД ЗЛОТИХ ЗАЛЕГЛИХ ПОДАТКІВ.

Польська преса повідомляє, що відложені сплати залежних податків, які ухвалено в останніх двох літах окремим законом, нічого не помогло, а навпаки — погіршило цю справу. За підсумками промислово-торгівельних справ за останні два роки, залежні податки зросли на 21 відсотків і разом з претесними урду виносить 1 мільярд злотих.

АВСТРІЙСЬКИМ НАЦІ НЕ ВДАЛОСЯ ЗАХОПИТИ ВЛАДУ

БІЛЬШЕ 300 ОСІБ УБИТО Й БАГАТО ПОРАНЕНО В БОЯХ З НАЦІ.

Італія готова післати армію через кордон Австрії.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Президент республіки Міклас призначив на канцлера князя Ернста фон Шта-ремберга, який був віце-канцлером в уряді Дольфуса й є начальним вождом австрійських фашистів, котрі тепер ведуть криваву боротьбу з боевими відділами Націонал-Соціалістів. Найбільших розмірів розрухи відбулися в Стірії, де Наці були захопили кілька міст, але тепер вони втрачають їх. У більшій частині Австрії спокій, а тому думають, що новий уряд скоро вгамує повстання.

Муссоліні зібрав на кордоні Австрії велику армію з літаками й танками, яка готова кожної хвилини перейти кордон Австрії. Муссоліні рішучо заявив, що Італія не допустить злуки Австрії з Німеччиною, а також і до того, щоб у Відню запанували націонал-соціалісти. Багато боевиків Наці перейшли кордон Югославії, шукаючи там порятунку.

Австрійський уряд заявив, що буде вшати всіх лідерів-ворохобників і вже робляться приготування до масового повішення арештованих. Австрійська преса й офіційні особи винують Німеччині в останніх подіях в Австрії. Вони кажуть, що події були ініспіровані з Мінхена, звідки лідер австрійських наци Габіхт вів радіову пропаганду проти уряду Дольфуса.

НІМЕЦЬКА ВІДПИРАЄТЬСЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецький уряд категорично відпирається від закидів, що останні події в Австрії були ініспіровані ним. Гітлер звільнив зі становища лідера австрійських наци Габіха, а також наказав австрійським легіонам не втручатися в події в Австрії. Гітлер тепер знаходиться в Мінхені, щоб звідти недопустити походу австрійських наци в Австрію.

Можливо, що Німеччині доведеться вжити регулярної армії, щоб спаралізувати акцію австрійських наци, яку вони готові почати з Німеччини.

ВІЙНУ МОЖУТЬ ВИПЛАТИТИ НАЦІ.

ПАРІЖ (Франція). — Вся преса й урядові чинники стоять на тому, що європейська війна може вийти, як що в Австрії до влади прийдуть наци. Та в успіху акції австрійських наци тепер сумніваються.

ЗАПИТ В СПРАВІ ГОЛОДУ В ССР.

ЛОНДОН (Англія). — Українське Бюро подає, що в палаті лордів вніс лорд Чарнув запит у справі голоду в ССР. Лорд Чарнув звертає увагу на інформації, які курсують в Англії та які походять з добрих джерел, що політика совітського уряду спричинила загально поширений голод між населенням тих земель, які продукують збіжжя в Союзі. По всіх ознаках виходить, що Совіти будуть продовжувати свою політику й у біжучому році, при помочі спішно заведеної колективної системи господарювання й через закон про державну власність всіх сільсько-господарських продуктів. Крім того, боляшевики планують у біжучому році вивозити збіжжя за кордон, не зважаючи на те, що воно потрібне для прожиття тих, хто його продукую.

Лорд Чарнув запитав далі чи англійський уряд має які інші інформації що заперечили цим відомостям. Подібні запити були поставлені й в палаті послів, де між іншим міністер торговлі повідомив, що в останньому році з совітського союзу вивезено 748,248 метричних тон пшениці, 567,094 метричних тон ячменю й 37,205 тон масла. Між тим населення там голодує, але загально недоживає тимчасово.

ГРІШЕ ВІД КРАПЦІВ.

КИЇВ (Україна). — Американський кореспондент, виклавлюючи успіхи комуністичної колективізації сільськогосподарства на Україні, каже, що селянське населення вже скорилось ваді й не робить опору колективізації. Між іншим він подає такі звязки „успіхів“ колективізації.

Один селянин каже, що він може приступити до колективу на весні. Губити йому нема чого; бо експлуатували його раніше, експлуатують і тепер; але він сподівається, що далі може бути ліпше. Одна вдова занепадала на здоров'я й не могла працювати на рівні з іншими в колективі. Її викинули з колективу, але й мажна, що там було не віддали їй Друга жінка лишилася з чотирма дітьми, поинувта своїм чоловіком. Вона не приступає до колективу; бо каже, що там вона не зможе прогудувати своїх чотирох дітей, хіба лише одно. Тому вона лишається поза колективом.

Зі страхом люди чекують наступлення зими, яка буде для багатьох дуже „чорною“.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 6, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРІОДИКА:
Three cents a copy	Понеділок часо три центи.
One year \$7.00	На рік року \$7.00
Six months \$3.75	На пів року \$3.75
Three months \$2.00	На три місяці \$2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):	Часо з тижневиком (в українсько-американське часо):
One year \$10.00	На рік \$10.00
Six months \$5.00	На пів року \$5.00
Three months \$2.75	На три місяці \$2.75
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерсі Сіті і Заграниці:
One year \$10.00	На рік \$10.00
Six months \$5.00	На пів року \$5.00
Three months \$2.75	На три місяці \$2.75

За оголошенням редакції не відповідальна.
Тел. "Свобода" в Джерсі 4-6237 — Тел. У. Н. Асоціації в Джерсі 4-1016.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

3 ПРИВОДУ ОСТАННІХ ПОДІВ В НІМЕЧЧИНІ

(Рефлексії, надіслані з Європи).

Світ, так званий цивілізований світ — повний обурення на спосіб, яким Гітлер здусив бунт своїх "штурмовиків", розстрілявши Рема, Шайхера й інших.

Не обходить мене тут моральна сторона справи. Дотого гадаю, що й не всі з тих, що остро осуджують Гітлера, — мають право морально обурюватися: бо, обурюючись, вони водночас хняють голову перед Сталіним... Ходить мені про це інше: про рефлексії, що їх збуджує в Україні кривава розправа Гітлера з своїми противниками...

Нагадуються часи 1917—1918, 1918—1919 в Києві й взагалі на Україні; нагадуються отверта й цинічна агітація московських большевиків на території незалежної української держави: проти Центральної Ради, проте гетьманів, проти Директорії, проти всіх українських режимів, що чергувалися один по другім за тих часів... І запитує себе: що було, колиб, замість шахотних і нерушучих демократів у кермі держави стояли люди типу Гітлера, Буша і Гебелса?

О, тоді було так: Пересудів з Центральної Ради бундівники всі комуністи, які ображали український наріз і українську революцію що депо, понижуючи їх в очах нашого народу; бундівники так, як викликували комуністи з райхстау Гітлер... Вада наша була в нас зріс би і вороги її сиділи тихо...

О, тоді було так: Євгенію Бош, чекісту, російському Жидівку, арештованому разом з іншими при взятті київського арсеналу Українцями в 1917 р. — не випустили би на волю (шоб воно пізніше мордувало тисячі українців), а — її розстріляли б, як лику бестію (якою вона в дійсності й була) — як застріляли Німці Руду Люксембург, а — протиукраїнський бунд большевиків, страив би одну з своїх найбільш-них чоловічих постатей...

О, тоді було так: В 1919 р., при взятті Києва Директорією, — не дозволили яким комуністам отверт організуватися і мати свої

"робітничі" товариства, а — тайно, — перекручувати з Москвою, — лише (як це зробили Гітлерівні), — позмакивали їх, а їх товариства теж; і протиукраїнська, зараза стралила змогу легально рухатися...

О, тоді все інакше пішло: ані ворогам не потуралося, ані не гальмувалося вибуху національної протимосковської революції, в якій нібито боротьби з "шовінізмом"... І тоді може тріснув наш майдан над Києвом, а не російський герб...

Мені скажуть: "Алеж викладаючи в 1917 р. комуністів з Центральної Ради, — миб всіх большевиків і миб співучучих" київців проти нас! Але хіба й без того вони не звернулися проти нас?!"

Нам скажуть: "обидважні Євгенію Бош, миб викликали так бундівників, як заборозили проти Франції, звільнили одразу дуже велику трудність найріднішого роду. В її границях жили не лише Нідериланди (Голландія й Фламандія), але теж 1.5 м.м. Валлонія, які гордили по французьки й яких провідники орієнтувалися по французьки. Тек у фламандських провідників версти були сфранцужені й гляділи з великим невдоволенням на зєднання держави проводжене не енергією голландських колом. Додувалися противенства реалістичні — північ була далабелна протестантська, південь католицький — та й який економічний ріжницю. Останочо все після 15 років ішх внутрішніх напруження довели до розколу держави. Революція довершила Валлонці разом із чотинною сфранцужених фламандських провідників верств. Загал фламандських мас пасивний підчас революції, не сказав свого слова тек тоді, коли фламандську територію приєднали до нової бельгійської держави. А чинником, що був основою фламандської окремішності, згл. почуття єдності з Голландією, підчас довіків еспанського, австрійського й французького панування над їхньою територією і що тек тепер не дозволив фламандцям стати Бельгійцями була їхня мова. Бельгію створено як державу одномовну. Виключно панування французької

Але, не забувши її, хіба ми заглядали большевиків? Хіба та сама Бош не відпала на нас за нашу гупу шляхотність — десятками тисяч смертей?!"

Нам скажуть: "не можна було нарушити право стоваришенств зборів пролетаріату!" Але хіба ми зєднали собі отой пролетаріат нашою вироботістістю? Хіба приєднали до справи української? Хіба приєднали до себе Жилів, давши їм культурно-національну автономію?!"

Вогнем і мечем ішла Москва на Україну. Була це дика бестія. І шоб побороти її — нам треба було не шляхотних закінчених змій, лише Гітлера, Буша і Герінга...

Тоді ми щого не розуміли. Таки по упадку большевизму визволяється Україна і коли нова московська бестія знову киється на неї?

Такі рефлексії насувають нам останні події в Німеччині...

Чі історія на те студіюється, шоб ніхто ніколи від неї нічого не навчився?

Здійсненням Українського Дому в Празі замісфетуємо нашу силу й єдність.

ПЛАЧЕМ ВОЛІ НЕ ЗДОБУДЕШ.

Думи мої в краю ріднім,
А я в чужій стороні;
Я плачу чужим рідних
І неграждат тут мені.

Тамки плачуть: я тут чую,
Мое серце тут дрожить,
Вітрець віє з України,
Рідний голос знов брешить.

Плачуть браття, плачуть сестри,
Плаче батько й рідна мати,
А я плач іх таки чую:
Пробіть: ратуй, рідний брате!

І я тут сів, задумався,
Тихцем плачу знов собі;

І там горе, і тут злидні
Чорні прийшли на ці дні

Аж тут гудить вітер лютий,
Пробуджає нас всіх враз:
Гей, будіться з сну важкого,
Бо вже на те крайній час.

Плачем світ не здобудем,
Просьба муру не пробє,
Бог не скине волі з неба
Й ворога нам не побє.

Гей, за діло, браття, сміло
З ворогами в боротьбу.
Нуже в ряди всіх громадян,
А здобудем свободу.

Т. Оз.

НАЦІОНАЛЬНЕ ПИТАННЯ В БЕЛЬГІЇ

(УП) Відіслані від себе від другої половини 16. в північній й південній Нідериланди (своєгодишня Годзіяля й Бельгії), злучено після упадку Наполеона т 1814. нашою у "Зєднане Королівство Нідериланди". В новій державі, яку створено в дійсності під англійським впливом, як заборозили проти Франції, звільнили одразу дуже велику трудність найріднішого роду. В її границях жили не лише Нідериланди (Голландія й Фламандія), але теж 1.5 м.м. Валлонія, які гордили по французьки й яких провідники орієнтувалися по французьки. Тек у фламандських провідників версти були сфранцужені й гляділи з великим невдоволенням на зєднання держави проводжене не енергією голландських колом. Додувалися противенства реалістичні — північ була далабелна протестантська, південь католицький — та й який економічний ріжницю. Останочо все після 15 років ішх внутрішніх напруження довели до розколу держави. Революція довершила Валлонці разом із чотинною сфранцужених фламандських провідників верств. Загал фламандських мас пасивний підчас революції, не сказав свого слова тек тоді, коли фламандську територію приєднали до нової бельгійської держави. А чинником, що був основою фламандської окремішності, згл. почуття єдності з Голландією, підчас довіків еспанського, австрійського й французького панування над їхньою територією і що тек тепер не дозволив фламандцям стати Бельгійцями була їхня мова. Бельгію створено як державу одномовну. Виключно панування французької

мови в державі було для Фламандців невинним і вони починають боротьбу за права для рідної мови, для рідної культури. Ця боротьба була основою, на якій починає формуватися теж фламандська політична думка, яка в час світової війни була вже настільки зрілою, що створила фламандську революційно-державницький рух. Вислід війни перекручує постулати цього руху, але боротьба Фламандців не втрачає до нині. Три головні ступіні позмажються нині у фламандській політичній дійсності. Перша, найменше далабелна, стоїть на ґрунті політичної державності. Стає прблемою встановлення права на виборення ряду законів відносно допущення голландської мови до прилюдного життя і створення фламандського університету, ця струя вважає свої домагання за осягнені. Та інші групи йдуть куди далі. Фламандські автономісти жадають поділу Бельгії на дві самоуправні частини: фламандську і валлонську, а фламандські націоналісти-революціонери (націонал-соціалістичні) борються за повне відірвання їхньої вітчизни від Бельгії та ала залуку з Голландією. Іхнім ідеалом є одна держава, "дича" нація і держава з Голландією, Фламанди і південно-африканських Бурів. Ця максималістична струя, хоч і з найбільшими виглядами на майбутнє, нині всеж не знаходить ще навіть відзвуків в самій Голландії. Але тек справа за автономією Фламандів має побачити інших менших трудностей, згл. почуття єдності з Голландією, підчас довіків еспанського, австрійського й французького панування над їхньою територією і що тек тепер не дозволив фламандцям стати Бельгійцями була їхня мова. Бельгію створено як державу одномовну. Виключно панування французької

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

П. П., Шкаго, Іл. — Годімося з Вами, що неможливо написати допис чи відзвіз до "Свободи" в "агітаційний тон" (як Ви подаєте), читачий і потім у часописі "вибалабувати" очі як теля на ново помалювані ворота". Тому, що пише, видається (як і Вам), що в писмі нема нічого злого й неопорного". Але на те редактор, шоб не добавив. Ваш допис передано так як був написаний. Тільки "агітаційний тон" у нашій розумінні і розумінні добра нашої організації, є той, коли хтось пише спокійно й подає аргументи і факти, а ще краще позитивні виследи з якоїсь праці. Тому дайшли поправки. Кожен редактор радий, як не потребує переписувати і переробити дописів. Та на жалю у наших редакцій так не є, що й не дивно, бо маємо до діла головну з читачими, яких рухали до важкої чорної роботи, а не до пера. Ми розуміємо положення і наш обов'язок справляти дописи, а діл дописувачів вимагаємо вирозуміти, що оте наше справлення є діла на тегарем, належним з титулу редакторства й добра нашої організації.

У СУДІ.

— Ви сказали нашому швагрови, що він дурень і драб. Як є оправдання маєте на це?

— Зараз виную, славний суд. Дурнем я назвав його, бо він оженився з моєю сестрою, а драбом тому, що він розвівся з нею.

ВЖЕ ВИЙШОВ ДРУКОМ

МЕМОРІАЛ

У СПРАВІ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ.

(в українській мові)

Ціна за примірник вносив 25 центів. Звертатися на адресу:

"СВОБОДА",
81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

ВУЛЬКАН КЛЕКОЧЕ

Перша спроба австрійських Наці захопити владу в свої руки не повелася, але вони вбили найсильнішого свого противника канцлера Дольфуса. Поки що при кермі лишився уряд, який буде далі провадити політику Дольфуса.

Віденські події сполохали цілий світ. Особливо сильну реакцію вони викликали в Італії, Франції та Німеччині. Італія вважає себе покинутою пильнувати мир та спокій в Європі, а Франція готова на всі засоби, шоб лише не допустити до зєднання Австрії з Німеччиною. Вся політика Дольфуса, противна австрійським Наці, базувалася на збереженні самостійності Австрії, в чому його підіпрали з євоні Франція та Італія, а також мада антанта, а внутрі католицькі групи та австрійські фашисти.

Між тим австрійські Націонал-Соціалісти (Наці) прагнуть до повного обєднання Австрії з націоналістичною Німеччиною. Тому європейські держави й стараються всіма засобами не допустити до приходу в Австрії до влади Наці. При перших вістках про події у Відні Італія змобілізувала свою армію на кордоні Австрії, а Франція в той сам час готується заявити в Берліні протест проти того, що Німеччина інтригує в Австрії й що австрійські Наці знаходять в Німеччині притулок та провадять активну пропаганду проти уряду Австрії й отверто готуються до вмашиновання збройними відділами в Австрію.

Ситуація тепер в Європі майже аналогічна до той, що склалася була в 1914 році після вбивства Франца Фердинанда. Лише роллю Австрії тепер грає Італія, як застрільниця, а роллю Росії Франція, що готова кожного часу оголосити мобілізацію армії проти Німеччини, вважаючи її винною за події в Австрії. Європейське повітря тепер пересичене вибуховим матеріалом і досить незначної іскри, шоб там вибухло. Можливо, що теперішні віденські події не доведуть до негайного вибуху, але годі сказати, що буде далі й чи вбивство Дольфуса, не є початком більших заворушень в Австрії, початком горожанської війни, в яку можуть втрутитися ближчі сусіди Австрії.

Населення не лише Європи, а цілої земської кулі, тепер з тривогою придивляється до подій в Європі й на Далекому Сході та готується до всяких можливостей. Здається, що французький маршал і воєний міністер Петен мав рацію, коли кілька днів тому говорив французьким офіцерам, шоб вони були кожної хвили готовими до війни, яка вибухне блискавкою й скорше ніж люди загально думают.

КОНТРАБАНДА

(Оповідання).

— Богу дякувати, галицькі світа вже за нами! — сказав Моткича, халаччи за весла. — Можє би тепер помогти собі веслами.

— Весла ще лиші, — відповів Галушак. — Я справлю судно на середині ріки. Тут при березі вітер сплинований вісом, не так сильно бере на вітрило. На середині ріки дует сильніше.

Байдак так відсувається від берега. В міру, як наближається до середини ріки, побільшався його скорість.

— Ми Ліпінцю вже минули, — сказав Галушак. — Тепер мусимо — держатися середини ріки, бо під лівим берегом назбилося багато колод і цілх дерев. Деки застрягли в діл ріки і іншим загнали далшу доругу. Як ми би віхали між ті колоди, то застрягли би там на віки, Митинких тут хіба вже нема.

— Поки не перескочили, не кажи жоду! — відповів Моткича.

По ліній боді ріки були сідла. Край ріки стояли хати. Тепер з байдака ще не було ні видно. І сідел не виділи ні-

— Тепер я повторю се, що ти перед хвилею сказав був мені: "не кажи гоц!"

— На що ти тацями собою шогду, вітрило і сити рибка? — спитав Галушак.

— Шоби то пізнав і ми самі дали проти себе докази?

— Це й одно його весло є у нас, — додав Моткича. — Коли ми звідом відвалилися, я взяв і кину на байдак, шоби лаяв, як де в очереті сидів скритий, не легко було заплати на той бід ріки до митинки і домести на нас.

— Все те, киньте в ріку! — сказав Галушак до Забори, котрому було найбільше до сего річ рибка.

Забора кину в воду вітрило, котре зараз коло нього лежало на верха. За вітрилом пішли сити, за ними весло і шогла.

— Гадаю, що так далеко, аж сюди, галицькі митинки не зайдуть. Уже можна взяти до поміч весла.

— І я так гадаю, — додав Моткича.

В Заборі вступив дух і він очолю звязав з усіх сил річку. Уже не сумнівався, що його шкарк втіє прав всякою небезпекою. Під напором двох лар весел байдак став багатого скорше плавити.

— Це чверть години, і буде-мо цілком безпечніши при пер-

шій нашій стації, — сказав Моткича до Забори.

Врадуваний купець ще сильніше наляг на весла, шоби до той стації ще скорше причалити.

— Що се? Там перед нами ліворуч? — спитав Галушак, бачири вдвлюючись в ту сторону.

— Де? — спитав стрівоже-ний Моткича.

— Під лівим берегом, троха вище, — відповів Галушак, справляючи керму так, шоби байдак відступив від середини ріки і підійшов далі під правий беріг.

— То щось подовгаєте, нечаче човен. То би ть так пізно крутнувся по ріці! Митинки хіба таки не заплатили так далеко.

— То щось довге і вузьке. Такі човна мають митинки, — сказав Галушак, сидно стурбований.

— Не чую халопання весел, — замітив Галушак. — Мабуть поовивали їх. Грім би їх убив!

У Заборі душа знов сіла на рамени.

— Пливуть поперек ріки, — сказав Галушак. — Мусимо з ними йтисся.

— Як ті жінки митинки гадає, що вразме нас, то переждати. Той передущий перецьніється! — сказав Моткича. — На щож ми звязи з

собою лістоці, і рушниці? Стріляти вміємо.

— Лиш не так! — став протести Забора. — Пролнув крові не хочу, бо буде ще гірше. Як вже товар пропав, то бо дай спасімо наше життя.

— Буди це гірше? Я гадаю, що гірше вже не може бути. Якби ми стріляли там, коло Галича, то стрілянина стягла би на нас всі човна митинки і інших людей. Звідси жук стрілів не залетить до них, не залярамує їх. Хоч би долетів, то там ніхто не похопиться, до те стріляють на ріці, чи деє в кілі. Маємо шість готових кулі. Хоч би лиші один стріляв, митинки байдака не дістануть. Не... дістануть!

— Можє би справити байдак же троха на право, — шепнув Забора. — До берега ще далеко, маємо там досить місця. Вітер дует сильно, може такі прохвожнемось непомічени.

— Там ріка дуже пійтка, замулена, — відповів Галушак. — Ми й так вже заблизько митини. Як відємо на неї, то нас вже нічого не спасє.

Загодичний човен вже так далеко залпав, що з байдака можна було порухувати його весла. Було їх чотири. Задул при кермі стояли дві особи, з переду та ззаду, той передущий тримає щось довге. Або рушницю, або жертву за гаком.

Ще було задалеко і затемо, шоби бодє розпізнати.

— А шоби в них грим тріє! — сказав Галушак, котрий хвилю дивився на скорість, з якою плули човен. — Між митиною і ними вже не прохвожнемось. Спробую інакше. Нехай плувають далі. Коли вже будуть перед нами, спробую ралтом взяти на ліво і так бігти їх. Тоді вони також будуть мусили показати, що вони.

— А як втримати вітер? — спитав Моткича. — Вітер вже слабше дует.

— Се лиш то, бо в сім місці по обох боках ріки великий ліс. Він вже кінчиться. За хвилину будемо там, який вітер, що втечемо.

Чужому човнові байдак був нечаче цілком байдужий. Плив далі простого лінійного перек ріки. Будутьби не мав іншої мети, як лиші ту, шоби як найскорше причалити до правого берега ріки. Уже був рідше з байдаком, не даді, як десить кроків перед ним. В сіл хвилю його керманяч зробив дуже легководний зворот.

Можє й дівати такі несподівані приказ. Ралтом оберну човен, справивши його просто до байдака. Сю хвилину використав Галушак. До Моткичи, котрий в своїх руках мав віскі вітрила, шопнуть:

(Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ГАЗЕТАРІ, ШО ШАНЮТЬ СВОЮ ПРОФЕСІЮ.

Суд у Деналі, в сьвітій Кентоні, побує добити від двох газетарів знань про певні факти. Газетарі відмовляють знань, бо, мовляв, як газетарі, вони зобов'язані заховати в таїні факти, які вони обіцяли задержати в таїні.

Суддя зажадав знань, загрожує газетарям, що поступити з ними, як з людьми, які відмовляють судової послушності. Це не помогло, і суддя закликає на них гнівну. Газетарі дали відповідні складати знання. Суддя казав їх замкнути. По трох годинах арешту вони знов відмовили. Суддя казав їх замкнути знов. Думав, казав їх опір тюрмою.

Так тривають свою професію поважні газетарі.

ДОЗРІЛА НАЦІЯ?

Через кілька років американський уряд забороняє продавати в Америці книжки авторства Джеймса Дакенса «Оліссес». Книжку викрадено в Франції, а до Америки її пачковано.

Аж цього року в Нью-Йорку вийшов суддя, котрий заявив, що книжка не заслуговує на заборону. Завалює, що книжка тепер стане дешева, а за тим популярною. Через якийсь час вона й мала деяких покупців. Але скоро її це скінчилося. Нині її просто забирають.

І радить дехто тепер накладкам постаратися, щоб хтось заповняв від дозволу до виключно суду та добився там нової заборони книжки. Тоді книжка в Америці певно розійдеться би в мільйонах примірників.

Щи люди думають, що американці, як незорізані діти, смачне не солодкий овоч, але зорізані, хоч кавасний.

ЯК ЗА Б. П. ПРОГИБИЦІ.

Завож американських берегів стоїть в часі прогибіції щі-лі ланцюги кораблів, що пачкували з Європи алкогольні напитки. З Америки викрадає на цей «рам ров» сильні моторні лодки, наладувавши напитками, чим скорше гнали до берега Америки, перекладаючись через прибрежну сторожу.

Ця прибрежна сторожа колись мала ратувати людей в морських випадках. У часі прогибіції дістала нову функцію: стерігти Америку перед пачкарями горілки.

Зи несенням прогібії сповідає, що «ковст гардс» зново переміняється назад на чисту ратуночку служби. Розумівали, що не буде прогібії, не буде пачкарів; не буде пачкарів, не треба буде проти-пачкарської служби.

Показується, однак, що це можливо зміни не буде. Припускають, що незалежно зново може повстати «рам ров» завоза американського берега. І знова будуть пачкарі, і «ковст гардс» будуть ловити пачкарів. Усе це буде високий податок на алкогольні напитки. Як податок завищий, пачкарі ополучаються на караування возити горілку через границю без мита.

Як у багатьох випадках, так і тут, умовляють — золота дорога. Хто пересажує в заході, хто нищить свою роботу, хоч вона походить з найкращих намірів.

Український Дім Музею Визвольної Бороти України в Празі буде для чужинців доказом наших державних стремлень.

СЕРЕД КНИГ.

«СТОРИКІ МИНУЛОГО».

Під таким заголовом професор Ол. Лотоцький, голова Українського Наукового Інституту у Варшаві, випустив уже три томи своїх спогадів. Всі вони видані Науковим Інститутом. Величезна тротомова праця, кожна з доведена лише до початків революції 1917 року. Прочитавши всі три томи спогадів того визначного українського національно-культурного й політичного діяча, з нетерплячкою чекаєш появи IV-го тому, в якому майже іншим, буде матеріял про окупацію російською армією Буковини, де проф. Ол. Лотоцький був губернатором разом тимчасового російського революційного уряду.

Читати спогади таких визначних діячів національного руху, як О. Лотоцький, це значить читати історію українських національних змагань в оригінальних документах, де перо історика не зробило своїх відступків. У читача складається власна уява того величезного процесу відраження українського народу, який відбувся в пошевченківській долі, в часи, що називають часами «Української війни». Перед читачем проходить майже всі українські більші й менші національні дії, оті каменисті українського народу, яких часто мало хто знав. Перед читачем проходить також і ті величезні українські постаті, яких знає щий загаль український, але тут вони не в своїх пишаних парадних шатах, як їх виставляють біографи, некрологи й т. п., але в своїх щоденних турботах, при щоденній праці над будовою української нації.

Так само перед читачем проходить всі ті постаті, що за п'ятдесят літ передзводного життя українського народу у той чи інший спосіб сповідалися з українською справою. Тут є короткі, але яскраві портрети прихильників і ворогів українського руху, як з чужинців так і зі своїх пасивних «патріотів» та ворогів-перевертів. Спогади Ол. Лотоцького розкривають перед читачем процес росту й розвитку української національної свідомості, процес формування з етнографічної ма-

си української нації. Прочитавши ці спогади, а також спогади Е. Чикаленки, Д. Дорошенка, С. Русової, п. Маршинського та інші дошлі собі уяву про той грандіозний процес, який відбувся на Великій Україні в передзводні п'ятдесят літ, та який дав підставу до боротьби за українську державу не лише на Великій Україні, але й на всіх землях України.

Переповідати зміст спогадів проф. Ол. Лотоцького не доцільно, бо в газетній замітці не можна дати зрозумілих читачеві значення й цінності цих спогадів у цілому. Тому доводиться говорити лише про загальне значення таких спогадів.

Спогади проф. Ол. Лотоцького є не лише цінні по своєму змістові, але й по формі. Видно, що вони написані вправною літературною рукою й написані вони так, що не одному, але навіть призматому мемуаристові, є це почитати, як слід писати спогади, щоб у них не латати полови, але дати читачеві повноцінне зерно, що характеризує точно й яскраво події, осіб, обставини, певні явища й т. д., а разом з тим і дає систему цілості різних явищ, які часто здаються розрознаними й не пов'язаними в певній системі рухів.

Ще одну сторінку таких спогадів, як спогади проф. Ол. Лотоцького годиться відзначити, а це важливість писання їх. Багато діячів зійшло в могилу й понесли з собою туди дуже важні матеріяли та знання. Вони не лишили для їх і майбутніх поколінь підсумку своєї праці, не подали до загального відома того пережитого, на чому інші мали вчитися, щоб не робити помилок, щоб не гаяти час на ті спроби, які вже давно були визнані не придатними, або були засуджені життям і недовір'ям. Спогади це лектура на теми соціального розвитку нації взагалі, як певної нації зокрема. Спогади завжди цінні, коли вони написані вмілою рукою тих, що працювали в тих лабораторіях, де шукалися шляхи того розвитку. Це не лише підсумок праці тих «лабораторантів», але величезний науковий соціологічний матеріял для праці тих, що будуть вести далі нашу по-

шляху до здійснення її ідеалів культурних, політичних, соціальних й т. п.

Тому професор Олександр Лотоцький, написавши свої цінні спогади, виконав своє завдання й в історію перейде не лише, як визначний діяч українського національного руху, але й як учитель та наставник прийдешнім дітям, що поведуть наші далі в нестримному русі й вперед.

На закінчення хочу сказати, що ніякий український політичний діяч не може з успіхом працювати на користь нації, — не перестудіювавши взагалі всіх спогадів українських національних діячів та не маючи їх у себе завжди під руками. Між ними одні з перших місць повинні займати спогади проф. Ол. Лотоцького.

В. К.

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

«С В О Б О Д А»

83 Grand St., Jersey City, N. J.

випускає:

ВСЯКІ ДРУКИ ЯКІЯКРАЩЕ, ЗАВСІГДА НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.

ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХИЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПОДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄ ВСЯКІ ПОТРЕБИ ДРУКИ.

Велика роль.

— Яку я роль дістану в черговій драмі?

— Будете мамою головної героїни.

— А що я маю втратити?

— Вирете три роки перед початком драми.

Стільки ще оплатиться.

— Що мені радите: чи йти на нову оперу? Маю безплатний тикет, а мушу ще заплатити лише гардеробу.

— Стільки ще варта.

— Вейтер, принісши мені курячку, чим молодше, тим ліпше.

— То може принести яєце, прошу пана?

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАПОВИНІ НАХОДИТЬСЯ ЧАСОПИС «СВОБОДА».

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

МУДО С.В. НИКОЛАЯ, написав В. Левинський. Драма-тичя картина на три дії, після апокрифа. Для старших. 12 осіб.

МАТИ, драма з народного життя на 4 дії, І. Я. Лушка. 11 осіб.

З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиненко. 15 осіб.

ЗМІЯКА, В. Ринкова, комедія на 4 дії. 9 осіб.

МОТЯ, нісенітниця історичної повісті Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21.

КНЯЖИНА КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб.

ВІЙНА НА ХУТОРІ, або Василь та Галя. Песа на 1 дію. 4 осіб.

ПІВЕЛІ ЖЕРДІ, або Барон на Літиску. Комедія в 3-ох діях. 12 осіб.

ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб.

СОТНИКОВИЙ, песа в 5 діях, з історичної повісті Богдана Лепкого, «Сотників» перероблена для сцени Олександром Складзубом, 15 осіб.

ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб.

ВОЕННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співаками, 6 осіб.

ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб.

ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, Я. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях).

МАРКО СПОТКАКАЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб.

ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянки.

ЛЮБОВНИЙ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб.

НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирьох діях, написав А. Данко. Осіб 16.

СРІЛЬ НАТЯГНУТО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб.

Замовлення слати до: «С В О Б О Д А» 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МОЛІТОВНИКИ.

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій захвучковій оправі з образами по середині \$1.50

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в м'якій шкірній оправі \$1.35

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній позолотеній оправі \$1.00

ВІЙНОК в білій захвучковій оправі з образами по середині. (Ілей молотковий з малого формату для дітей) \$0.75

ВІЙНОК в білій захвучковій оправі з образами по середині. (Ілей молотковий з малого формату для дітей) \$0.90

ГОСТИНЕЦ в позолотеній оправі \$1.50

ПОМИЛУНІ НАС БОЖЕ, в білій захвучковій оправі з образами по середині \$1.50

ПОМИЛУНІ НАС БОЖЕ, в чорній шкірній м'якій оправі з образами по середині \$1.35

Замовлення разом з належністю слати на адресу: «С В О Б О Д А» 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ ВИШІВК

ЩО ОБНІМАЄ 12 КОЛЬОРОВИХ ТАБЛИЦЬ ПОВЕРХ 120 НАЙВИБАГЛИВІШИХ УЗОРІВ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНІ І БУКОВИНИ.

Видання кооператив «Українське Народне Мистецтво» у Львові, в мистецькій обгортці артиста М. Бутковича.

Ціна \$1.10. Замовляють: «С В О Б О Д А» 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПОДЯКА ОБЕДНАННЮ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ ВІД МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ УКРАЇНИ В ПРАЗІ.

Управа Музею з великим вдяченням заслухала повідомлення про те, що Обеднання Українських Організацій в Америці, записане в пам'ятку книги Добраго Музею Визвольної Бороти України, надіслало дальшу пожертву \$25 на Український Дім у Празі. Крім того Обеднання своєю організаційною діяльністю проказує Музеєві велику допомогу в справі збірки на Український Дім. Управу високо цінить як матеріяльну, так і організаційну допомогу Обеднання, висловлює за неї якнайбільшу подяку і просить продовжувати й аж до закінчення акції. Коли й інші українські організації в Америці відгукнуться, на заклади Музею так вчасно і таким пожертвами, що вже зробило Обеднання і Український Народний Союз, то збірка Музею булаб закінчена і Український Дім у Празі був би вже побудований.

Музей сподівається, що жертвенність таких могутніх українських організацій, як Обеднання та Український Народний Союз захотять війсь України в Америці до наслідкування.

Пожертви посилають через Обеднання, або на адресу директора Музею, проф. Д. Антоновича:

Prof. D. Antonovyc, PRANA-Nusle, 245, Czechoslovakia.

ПІСНІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРИЛЬЦІВ.

(слова і мелодії Л. Лепкого) НА МУЖЕСЬКИХ ХОРОПРАЦОВАХ

Михайло Гайворонський писав:

1) Мався який
2) Калачка
3) Бо війна — війною
4) Тьох—тьох.

Пісні ці видав накладдя «Червона Калина» у Львові.

Ціна чотирьох пісень 25 центів. Голландський склад на Америку в книгарні:

«С В О Б О Д А» 81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ПОДРУЖА

(Гумореска. — З вірменського).

Пані Сіруніян відложила папіроску на попільничку та сказала:

— Зані віддам мою дочку, мушу добре над тим пригадуватися. Не є зовсім шасливий подружжя без належного роздумування та розваги.

Пані Мтеруніян усміхаючись задвинула плечима:

— Я не погодилася би з вами, пані Сіруніянова. Часом добрі такі вчинки, над якими довго не роздумуємо.

— Самособою ви так думаєте. Ті, що вийшли так добре, як ви, не можуть говорити про нещасне подружжя.

— Правду кажете. Всеж мушу признатися вам, пані, що мое подружжя відбулося звичайно, без роздумування та обхвочків.

— Прощу, розповісте мені, як?

Меруніянова усміхаючись похитала лише головою та говорила:

— До мого подружжя не прийшло ні з вираховування, ні з кохання. Всеж я хочу сказати, що я найшасливіша жінка в світі. Мій батько був учителем, маму втратили ми передчасно. Було нас три сестри: Меліна, Арміна, а наймолодшою була я.

Ми не були багаті. Одного дня батько привів до нашого дому одного зі своїх учеників, був то бідиний сільський хлопець. Батько сказав нам, що привів його як вихованця. Та по ньому було пізнати, що був убогий. Першого дня, як прийшов до нас, він майже як курка, яку принесли на стіл. Смакувало йому знаменито. Той хлопець, що звався Куркен, небаром поправився та набрав здорової барви. З того часу, як Куркен прийшов до нас, зовсім знінілася атмосфера його батька. Все тужив за сином. Займався найбільше своїм учеником. Після дії дба, щоб хлопець учився. Куркен остав у нас два роки. Скінчив школу. Потім відіхав додому працювати в свояка торговельника.

За ті два роки, що був у нас, не могли ми пізна-

ти того хлопця. Ніколи не цікавився нами. Лише при їді бачили ми його, та тоді він усе розмовляв з батьком. Колиж відїздив до дому, ми відправляли його до залізнички. Хлопець подав нам усім руку та сказав:

— Прощавай Меліно, прощавай Арміно, прощавай, маленька дівчинко.

Не було сумніву, що Куркен за час цілих двох літ не знав добре його імені.

Минуло більше ніж десять літ. За той час ми нічого не чуvalи про Куркена. При кінці одинадцяти-того року, одного дня, як ми всі сиділи в ідальні, прийшов лист від Куркена. Батько здрав дуже. Як перечитав листа, сказав усміхаючись:

— Неправдоподібно! Диви що пише Куркен:

...Любий учителю, бачите, як ідуть мої справи. Заробляю досить грошей, а думаю, що я міг би оженитися. Без довгого говорення повідомляю Вас про мій намір: Вашій найстаршій дочці Меліні буде тепер яких 20—21 років, а я маю тринадцять років. Гадаю, що ми могли повінчатися. Приїду негайно до Вас, коли повідомите мене, що сповините мою просьбу».

Меліна усміхнулася глумливо.

— Як-як пропонуєте одружіння! — озвалася. — Я вдовілена, що вперу віддалася!

Батько не сміявся, бо любив Куркена наче рідного сина. Написав Куркену негайно, що, на жаль, не може сповинити його бажання, бо Меліна віддалася тому місяць.

На цей лист дуже скоро прийшла відповідь від Куркена:

«Любий учителю, хай буде що хоче, я рішеним оженитися! Колиж Меліна віддалася, не шкодить. Можете мене оженити з Арміною. Тепер їй буде дев'ятнадцять років. Вона це дещо замолода, та нічого. Хай буде що хоче, я хочу бути Вашим зятем».

Як лише батько перечитав цього листа, Арміна страшно зблідла. Нараз вибухла плачем і призналася, що кохає професора історії, батькового товариша, який вже на днях попросить її руки.

Батько написав Куркену такого листа:

„Мій нещасний хлопець, ти не мав щастя, Арміна також заручилася.“

На другий день одержали ми від Куркена таку телеграму:

„Приїду. Сподіюся, що наймолодша ще не заручена“.

Як батько перечитав цю телеграму глянув на мене лискумним вразданим очима та скрикнув:

— Слава Богу, що ти це незаручена й невіддана. Той гарний хлопець хоче бути за всяку ціну моїм зятем... Направду, це знаменита нагода...

Так, тату, для вас знаменита, однак для мене ніколи в світі! — Та я не хотіла замутити батька, бо я знала, що він дуже любить Куркена й колиб я не згодилася на подружжя, йому булоб це дуже прикро.

І так нас заручили це тожого дня, як Куркен приїхав до нас. Потім він відіхав на місяць до іншого міста. А як вернувся, ми зараз звінчалися. Ще не минув і місяць, а ми дуже полюбили одно одного.

Вірте мені пані наше кохання має все свою свіжість. Зпочатку ніхто не сподівався, щоб так зачлене подружжя могло бути щасливе.

ПОЗІР! РАЧЕСТЕР, Н. Я., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР! ЗАХОДОМ ОРГ. ДЕРЖ. ВІДР. УКР., ВІДЛІК 20

ВЕЛИЧАВІЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 29-ГО ЛІПНЯ (JULY) 1934 РОКУ НА НОРТ ГУДМАН.

Початок в годині 2-тії пополудні. Музика добрий. Просьба ласкаво всіх прихильників українського націоналізму громадою прийти, а не пожалуйте! Забава до пізна. Комітет.

— Чи відповідні вони одно одному, ця молода пара?

— Що гадаєш — одні вже говорять: Шкода того молодого чоловіка! Інші кажуть: Шкода такої гарної дівчини!

